

A Nemzetközi Lenau-Társaság Kongresszusa — A Magyar Irodalomtörténeti Társaság mosonmagyaróvári vándorgyűlése (1965. október 8-10.)

A tavaly Stockerauban (Ausztriá) alakult Nemzetközi Lenau-Társaság, amelynek a Magyar Irodalomtörténeti Társaság is tagja, idei tudományos közgyűlésének és kongresszusának színhelyül Lenau egykori tanulóvárosát és lakóhelyét, Mosonmagyaróvárt választotta. A Magyar Irodalomtörténeti Társaság és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat bekapcsolódott a tudományos program előkészítésébe és megrendezésébe, Mosonmagyaróvár városa és a Mezőgazdasági Főiskola vezetősége pedig gondoskodott a köz-, ill. vándorgyűlés külső feltételeinek biztosításáról, a több nemzetiségű résztvevők fogadtatásáról és megfelelő elhelyezéséről.

Gazdag és változatos, sőt egy kissé zsúfolt volt a Főiskola termeiben lepergett tudományos műsor, melynek keretében nem kevesebb, mint 14 német és magyar nyelvű előadás hangzott el, nagyobb részét Lenauhoz és korához kapcsolódó témákról. Szombat délelőtt külön német, illetve magyar szekcióra szakadva folyt a kongresszus.

Több előadó foglalkozott Lenau életének, illetve költészetének magyar vonatkozásaival. *Dr. Uzsoki András*, a győri Xántus János Múzeum igazgatója felolvasásában („Lenau und Mosonmagyaróvár”) a 20 éves költőnek a Gazdasági Főiskola hallgatójaként 1822/1823 folyamán Magyaróváron töltött félesztendejéről, itt keletkezett vagy mosonmagyaróvári vonatkozású költeményeiről ismertetett érdekes új adatokat; elhangzott Lenau „Die Jugendträume” c. magyaróvári versének „Der Jüngling” című, újabban előkerült variánsa is. — *Wéber Antal* (Bp.) „Lenau und das zeitgenössische Ungarn” c. előadásában hangsúlyozta: Távoll áll tőlünk az a szándék, hogy Lenau magyarságát próbáljuk bizonyítani, viszont kötelességünk kimutatni életművében mindazt, ami magyar eredetű. Szakítanunk kell a korábbi évtizedek hamis szemléletével, mely kizárólag romantikus tárgyi elemekben kereste és vélte megtalálni azt, amit a költő szülőhazájából magával vitt és költészetében feldolgozott. Lenau 16 éves koráig Magyarországon élt s azután is több ízben időzött itt rövidebb-hosszabb ideig: a kutatásoknak el kell jutniuk eddig a talán nehezebben kitapintható, de a fogékony ifjúkor mély benyomásait őrző élményrétegeig. A költő itt tartózkodása a század ellentmondásokkal terhes első két évtizedére esett. A hazai német polgárság tömegei is élénken reagáltak az új fejleményekre: buzgó magyar–német (osztrák) szellemi közvetítők léptek fel, hazai német értelmiségiek számosan váltak magyar íróvá. Ezeknek a bonyolult s még nem eléggé föltárt kölcsönhatásoknak az ismeretében mutathatjuk csak ki, hogy mi az, ami Lenau gazdag életművében magyar örökség. Lenau magyar tárgyú népies költeményei például, melyekben sokáig pusztá exotikumot vagy romantikus idillt láttak csak, szervesen beilleszthetők a magyar irodalmi népiesség fejlődésvonalába: a korai, patriarchális népiesség stilizáló zsáner- vagy helyzetképeinek nálunk is jól ismert típusát képviselik. — *Pándi Pál* (Bp.) „Lenau und Petőfi” c. előadása a korszerű irodalmi hatásvizsgálat szép példáját szolgáltatta. Az életrajzi adatok alapján ez esetben csak egyirányú „hatás”-ról, ti. Lenaueről lehet szó. Petőfi kedvelte a 30-as évektől kezdve már nálunk is meglehetősen ismert német költőt, kinék verseiből éppen Petőfi költőtársa és barátja, Kerényi Frigyes fordított néhányat 1846-ban magyarra; de hogy ez az érdeklődés milyen mértékű és mélységű volt, erre csak a két életmű összevetése adhat feleletet. Korábbi kutatások (Laban Ferdinánd, Horváth János) feltűnő szövegegyezésekre mutattak rá s ezek alapján egyértelmű Lenau-hatásokat állapítottak meg. Ezek nem véletlen egyezések s annyira közeliek és konkrétak, hogy azonos lelki situációval sem magyarázhatók. Két lényeges szempontról azonban nem szabad megfeledkeznünk. Egyrészt a közös forrás lehetőségéről (pl. Heine), másrészt, hogy a szövegegyezéseket mindig a költemény egészébe ágyazva kell szemügyre venni: Pl. Lenau „Scheiden” c. költeményének és Petőfi „A Dunán” c. versének szinte szózerint egyező hasonlata a vers egészében ellentétes funkciójú. Az elválasztó mozzanatok lényegesebbek az összekapcsolóknál. Általában leszögezhetjük: az ilyen elszórt szövegtalálkozásoknál fontosabbak a mélyebb lelki rokonságról tanúskodó vonások. Ilyeneket

főként a két költő természetélményében fedezhetünk fel. Mindketten a modern hangulati költészet úttörői. Lenau a perszifikáció mestere: a megszemélyesítés konkrétfizálásával, egyénítésével fokozatosan eltávolodik a szentimentális hagyománytól, akárcsak Petőfi. Lenau képalkotásának több újdonsága található meg Petőfinél, s bár költőnk e tekintetben más-honnan is kaphatott ösztönzéseket, valószínű, hogy Lenautól is tanult. Kettejük tájélménye között lényeges különbségek is vannak, Petőfi bizonyos vonatkozásban mégis Lenau nyomán indult el a természet újfajta lírai meghódításának útján. — *Szabó Ede* (Bp.) „Lenau und Ungarn” c. előadásában Lenau műveinek magyarországi sorsával foglalkozva úgy látja, hogy a magyar irodalom mostohán bánt velük. Kerényi Frigyes 1846. évi, majd az öt követők fordításait elemezve megállapítja, hogy épp azoknak a Lenau-műveknek a fordítására nem került sor, amelyek nélkül a költőről csak egyoldalú képet kapunk („Albingenser”, „Savonarola”). A hazai Lenau-kultusz fontos állomása volt az 1954. évi fordítás-kötet megjelenése, de ez sem mutatta be Lenau költészetét a maga teljességében és sokoldalúságában. A legszebb versek maradtak ki a kötetből, a szerkesztők azon igyekezetének eredményeként, hogy melőzzék Lenau költészetének melankolikus, szomorú-hangú verseit. Ezért lenne szükséges a teljes Lenau magyar fordítása éppen úgy, mint egy újabb életrajz, hogy a nagy osztrák költő végre elnyerje méltó helyét a kiváló műfordítóiról híres magyar irodalomban. Lenau életművének magyar vonatkozásaival foglalkozott *Mádl Antal* (Bp.) is a „Lenau és a Nemzetközi Lenau-Társaság” c. előadásában, mely a Lenau-Társaságra vonatkozó bevezető tájékoztatás után a magyar Lenau-kutatás helyzetét, ill. a Társaság programjához kapcsolódó terveket ismertette. Hangsúlyozta, hogy magyar szempontú vizsgálódásaink folyamán is állandóan az egész életművét kell szem előtt tartanunk, csak így szakíthatunk gyökeresen irodalomtörténeti hagyományunk elavult provinciális szemléletével. A Magyar Irodalomtörténeti Társaság, mint a Nemzetközi Lenau-Társaság tagja, abban a tudatban készül fel a Lenau-kutatással kapcsolatos feladatokra, hogy együttal nemzetközi kapcsolataink, külföldi megbecsülésünk ügyének is hasznos szolgálatokat tesz. — *Sziklay László* „Parallelen in der Entwicklung der osteuropäischen Literatur im 19. Jahrhundert” c. összehasonlító irodalomtörténeti előadását is a „Lenau és Magyarország” tárgykörhöz sorolhatjuk, bár kutatásait a szomszéd népek irodalmára is kiterjesztette. Az osztrák hallgatóság körében is nagy tetszéssel fogadott előadásában Sziklay megállapította, hogy Lenau és Magyarország kapcsolatát a közép-európai nemzeti irodalmak és kultúrák fejlődésének közös törvényszerűségei alapján kell felülvizsgálni. Lenau származásánál fogva annak a költőnek német polgárságnak a körében nevelkedett, amely sajátos közvetítő szerepet töltött be a közép-európai nemzetek között. (Egyrésztől Rumi, Schedius, Kertbeny, másrésztől Toldy Ferenc). Lenau verseiben nem a valóságos magyar falut és tájat mutatja be, hanem annak patriarchális elemeit, amelyek éppúgy megtalálhatók a környező országok irodalmában (Karárdi, Král', Sladković, Chalupka), mint a magyarban. Míg azonban a magyar irodalom és a szomszédos népek költészetének kedvelt alakjai (a betyárok vagy a törökellenes harcok hősei) a nemzeti öntudat erősítését szolgálták, addig Lenau folklóralakjai más, általánosabb szabadságesszmét hirdettek, még akkor is, ha költői megformálásuk vagy motívumaik sokszor azonosak is voltak. Lenau költészete szerinte nemcsak a magyar kultúrát népszerűsítette az osztrák és azon keresztül a német irodalmi közvélemény előtt, hanem ő volt az első nagy költő, aki a kelet- és közép-európai kapcsolatok szöszölőjeként közvetített Nyugat és Kelet között, mégpedig a legmagasabb rendű költészet segítségével. *Keresztury Dezső* (Bp.) „Ungarn und der Weg der Dichtung Lenaus” c. előadásában kiigazította azt a Magyarországról alkotott és Nyugaton máig is igen elterjedt képet, amelyet a romantikus propaganda épp a költő magyarországi verseit felhasználva terjesztett el, meghamisítva a költő szándékait. Lenau az akkori elmaradott és feudális Magyarországot ábrázolta. Az egész nyugati irodalmat ellepő exotizmus dívatja csak ezt látta Lenau verseiben, és ezt hagyományozta tovább, nem számolva azzal, hogy mindez nemcsak Magyarországra, hanem az egész akkori Közép- és Kelet-Európára is jellemző volt. Lenau sohasem fordult el születése és nevelése helyétől, Magyarországtól, amelynek költészete sok formái és tartalmi elemét, sajátos koloritját köszönhetette.

A Lenau korára vonatkozó osztrák és német kutatásokról is hallottunk egy-egy előadást. *Dr. Robert Mühler*-é, a grazi egyetem tanáré („Nikolaus Lenau und der österreichische Vormärz”) színvonalas kísérlet volt Lenauk a harmincas években kezdődő irodalmi-művelődéstörténeti ízlésváltozás egyik költészeti úttörőjeként való jellemzésére. — *Dr. Wolfgang Martens*, a berlini egyetem docense „Die österreichischen Moralischen Wochenschriften” c. előadásában az erkölcsnemesítő hetilapok jelentkezését és kialakulását követte nyomon Ausztriában. E folyóiratok (elsősorban Sonnenfels lapjai) bemutatása sok tanulsággal szolgált a felvilágosodás kori kutatóknak, a Lenau-kutatást azonban csak közvetve szolgált.

A magyar szekció szombat délelőtti tanácskozásai keretében, valamint a szombat délutáni befejező tudományos ülésen a kongresszus központi témájától távolabb eső, vagy attól független előadások is elhangzottak. *Nacsády József* (Szeged) „A magyar irodalmi népies-

ség és irodalmi háttér” című tanulmányának közép- és kiinduló pontja a magyar reformkor utolsó, közvetlenül 1848 előtti, néhány esztendőszakasza, melyben a szerző az irodalmi népiesség elméletének és gyakorlatának az előző fejlődési szakasztól lényegesen eltérő új jegyeit figyeli meg és foglalja össze. E korszak kulturális és politikai életének egészére a határozottabb és egyetemesebb nép felé fordulás jellemző. Pontosan nyomon követhető ez a folyamat az irodalomban is. Erdélyi János 1847. évi tanulmánya („Népköltészeti inkról”) világosan jelzi és teoretikusan is megfogalmazza ezt a fordulatot. A folklórisztika önálló stúdiummá emelkedik, s egyidejűleg a népköltészet és irodalom viszonya lényeges változáson megy át: a hangsúly a népköltészet formai elemeinek utánzásáról tartalmi elemekre, népies szellemben, a nép érdekében való írásra kerül; a népies műdal elveszti korábbi uralkodó szerepét, a nép iránti érdeklődés a többi műfajokban is rohamosan tért hódít. Az irodalom egésze a parasztsággal azonosított nép felé fordul, „a nemzeti egyetértés” hajdani korszakaiból vesz tárgyát, merít érveket a nemzetközösség korszerű megújításához, egyenlőségjelet tesz a nép és a történelmi magyarság közé, a parasztság felemelésére, erkölcsi nevelésére törekszik. Ez az általános tendencia, más-más arányokban, különféle kötöttségekkel és helyi színezettel jelentkezik a német (svájci-osztrák), cseh, orosz és lengyel irodalmi népiesség fejlődésében is. Néhol a különféle fázisok a sajátos történelmi-társadalmi helyzetben együtt, egymás mellett vannak jelen, másutt felemás kései parasztromantika jelentkezik. A fejtegetések néhol kissé elvontnak, megkonstruálnak tűntek, mivel az előadók részletes bizonyítót és példaanyagát az adott keretek között nem ismertethette. — *Béldi Miklós* (Bp.) egy, az utóbbi években sokat vitatott műfaj, a szépirodalmi szociográfia aktuális kérdéseivel foglalkozott. Ebben a műfajban a két világháború közötti időszakban nagyhatású, időálló alkotások születtek, melyek szépirodalmunk szerves részeivé váltak; a felszabadulás utániak, melyeknek második, 1957 utáni hulláma ugyan kiforrottabb az elsőnél, nem érik el „klasszikus” szépirodalmi szociográfiánk művészi szintjét, talán csak egy-kettő állja majd ki közülük az idő próbáját. A műfaj, melyet a harmincas években történelmi kényszer, haladó, ellenzéki tendenciák hívtak életre, ma a hanyatlás, haladás jeleit mutatja, s újabban már inkább akadályozza, mintsem serkentené szépprózánk fejlődését. Ez ugyanis éppen a szociográfiai módszerrel ellentétes irányba mutat: a tényközlő részletezés helyett a gondolati tömörítés-általánosítás új eljárásai felé. Újabb szépirodalmi szociográfiáink a háború előttiekkel szemben nem életrajzi jellegűek, általában egy-egy elszigetelt jelenséget, részletet mutatnak be egyetemes, nemzeti perspektíva nélkül, és kevés bennük a korábbiak személyes érzelmi telítettsége, izzása. Ez a műfaj a szépirodalomhoz tartozik, mert bár a szaktudományos szociográfia elemeit is felhasználja, emberi ábrázolás szövegdik bele; de felemás műfaj, mert az irodalomnak csak megismerő, ábrázoló funkcióját szolgálhatja, a teremtő, kreatív funkciót nem. Emiatt közeli-tenek újabb szépirodalmi szociográfiáink a riport vagy az esszé felé. — *Dr. Gerhart Baumann* freiburgi (Breisgau, NSzK) professzor előadása az osztrák századforduló sajátos, kiábrándító schnitzleri világának ihletett jellemzése volt, *Dr. Werner Welzig* bécsi professzor pedig a XX. századi német utopisztikus regények (Döblin, Hesse, Werfel stb. művei) elemzésével az mutatta ki, hogy a modern utópiában hogyan tükröződnek a századforduló és a századelt roppant történelmi, társadalmi változásai és megrázkódtatásai: a haladásba vetett hit fokoózódó szkepszisnek ad helyet, a fantasztikum jelentősége csökken, a technikai haladás vízió-összefonódnak az önállóságát féltő ember aggodalmaival. — Végül *Nagy Péter* (Bp.) az újabb magyar irodalom fő irányairól és jelenségeiről tartott, tömörségében is arányos, nagy figyelemmel és tetszéssel kísért előadást. Ennek kiadására és terjesztésére mielőbb módot kellene találni, mert nagyon alkalmas arra, hogy szélesebb körben felkeltse a külföldi figyelmét irodalmunk közelmúltja és jelene iránt.

Kiss József—T. Erdélyi Ilona

Intézeti hírek

(1965. október 1—november 30.)

Tarnai Andor, Intézetünk munkatársa 1965. szeptember 6-tól október 3-ig a Német Demokratikus Köztársaságban volt tanulmányúton. XVIII. századi tudománytörténeti kutatásokat folytatott Berlin és Jéna könyvtáraiban.

Képes Géza, Intézetünk főmunkatársa 1965. október elején Angliába utazott. Londonban a PEN vendége volt, Oxfordban megbeszélést folytatott Shackleton professzorral, az A. I. L. C. elnökével és Auty professzorral, a Slavonic Review főszerkesztőjével.

Sziklay László, Intézetünk munkatársa 1965. október 9-én, „Parallelen in der Entwicklung der osteuropäischen Literatur im 19. Jahrhundert” címmel előadást tartott a Nemzetközi Lenau-Társaság mosonmagyaróvári kongresszusán. A Magyar Irodalomtörténeti Társaság ugyanakkor tartott mosonmagyaróvári vándorgyűlésén, 1965. október 9-én *Béla Miklós*, Intézetünk munkatársa „A szépirodalmi szociográfia” címmel tartott előadást.

*

Szabolcsi Miklós, Intézetünk osztályvezetője 1965. október 20-án, a Sorbonne meghívására Párizsba utazott, ahol az egyetem vendégprofesszoraként egy évig magyar irodalomtörténeti előadásokat tart.

*

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság Magyar Irodalomtörténeti Szakosztálya 1965. október 20-án vitát rendezett „A magyar irodalom története” IV. kötetéről. (Szerk. *Sötér István*.) Előadók voltak: *Keresztury Dezső* és *Rónay György*. A vitában felszólltak: *Otványi Ambrus*, *Nagy Miklós*, *Wéber Antal*, *Komlós Aladár*.

*

A Tudományos Minősítő Bizottság 1965. október 28-án rendezte meg *Varga Imre*, Intézetünk munkatársa „A kuruc költészet kérdése és a népszerű barokk irodalom” c. kandidátusi értekezésének vitáját. A bíráló bizottság elnöke *Bán Imre*, az irodalomtudományok doktora, az értekezés opponensei *Baróti Dezső* és *Esze Tamás* kandidátusok voltak. A bíráló bizottság egyhangúlag javasolta a TMB-nek, hogy *Varga Imre* részére a kandidátusi fokozatot ítélje meg.

*

Klanczay Tibor, Intézetünk igazgatóhelyettese 1965. november 8–14-ig Jugoszláviában tartózkodott. A jugoszláv és magyar irodalomkutatás problémáiról, közös feladatairól folytatott megbeszéléseket a zágrábi Irodalmi Intézet, az újvidéki egyetem magyar tanszéke és a Matica Srbska vezetőivel. November 9-én Zágrábban a Jugoszláv Tudományos és Művészeti Akadémián „Das Heldenepic von Nikolaus Zrinyi” címmel, november 12-én és 13-án az újvidéki egyetem

magyar tanszékén Balassi Bálintról és Zrínyi Miklósról tartott előadást.

*

A Tudományos Minősítő Bizottság 1965. november 16-án rendezte meg *Tarnai Andor*. Intézetünk munkatársa „Nemesi barokk és rokokó a XVIII. század magyar irodalmában” c. kandidátusi értekezésének vitáját. Az értekezés opponensei voltak: *Bán Imre* az irodalomtudományok doktora és *Benda Kálmán*, a történelemtudományok kandidátusa. A *Tolnai Gábor* vezette bíráló bizottság egyhangúlag javasolta a TMB-nek, hogy *Tarnai Andor* részére a kandidátusi fokozatot ítélje meg.

*

Vajda György Mihály, Intézetünk osztályvezetője a Csehszlovák Tudományos Akadémia Nyelvi és Irodalmi (világirodalmi) Intézetének és a Csehszlovák Germanisták Szövetségének meghívására részt vett a liblicei, 1965. november 18–21-i, a prágai német irodalommal foglalkozó konferencián, ahol előadást tartott „Die typologische Stellung der Prager deutschen Literatur zwischen den Literaturen Ost- und Westeuropas” címmel. Prágai tartózkodását felhasználva tárgyalásokat folytatott a cseh társintézet összehasonlító irodalomtörténeti osztályával az együttműködés lehetőségeiről. A prágai úthoz csatlakozva az MTA három napra Berlinbe küldte a magyar–német irodalmi kapcsolatokkal foglalkozó és már elkészült kötet kiadási munkáira vonatkozó tárgyalások folytatása céljából.

*

1965. november 29–30-án Pozsonyban a Szlovák Tudományos Akadémia Irodalomtörténeti Intézete konferenciát tartott a készülő szlovák irodalmi lexikon problémáiról. Az értekezleten résztvett és referátumával szerepelt Intézetünk részéről *Vargha Kálmán* tudományos munkatárs.

*

1965. november 30-án meglátogatta Intézetünket *Pjotr Vilhojcev Szazontovics* elvtárs, a leningrádi Állami Egyetem szovjet irodalmi tanszékének vezetője és megbeszélést folytatott az Irodalomelméleti Osztály tagjaival.

A kiadásért felel az Akadémiai Kiadó igazgatója

Műszaki szerkesztő: Dálóki János

A kézirat a nyomdába érkezett: 1965. IX. 28. — Terjedelem: 6,3 (A/5) iv

65.61386. Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Меzeи, Й.</i> : Поэтический мир Дьюла Ревички	633
<i>Ковач, Дь.</i> : В тени классицизма и перед романтизмом	674

Короткие сообщения

Дискуссия

<i>Гергель, Г.</i> : «Эстетика мщения»	696
--	-----

Данные и материалы

<i>Тарноц, М.</i> : Неизвестная работа по теории государства на венгерском языке	701
<i>Кунсери, Дь.</i> : Аурора	708

Обзор

La littérature comparée en Europe orientale (<i>Szauдер, Й.</i>)	712
Littérature hongroise, littérature européenne (<i>Надь, П.</i>)	715
Переписка Шандора Петефи (<i>Лукачи, Ш.</i>)	717
Полное собрание сочинений Мора Йокаи (<i>Ковач, К.</i>)	721
О Крубн — цикле (<i>Шереш, Й.</i>)	724

Хроника

TABLE DES MATIÈRES

<i>Mezei, J.</i> : L'univers poétique de Gyula Reviczky	663
<i>Kovács, Gy.</i> : A l'ombre du classicisme et devant le romantisme	674

Notices

Discussion

<i>Gergely, G.</i> : «L'esthétique de la représentation»	696
--	-----

Documentation

<i>Tarnóc, M.</i> : Un ouvrage inconnu de la théorie politique, en hongrois	701
<i>Kunszery, Gy.</i> : Aurora	708

Revue

La littérature comparée en Europe orientale. (<i>Szauдер, J.</i>)	712
Littérature hongroise, littérature européenne (<i>Nagy, P.</i>)	715
Correspondance de Sándor Petőfi (<i>Lukácsy, S.</i>)	717
Oeuvres complètes de Mór Jókai (<i>Kovács, K.</i>)	721
De la série des romans de Krudy (<i>Seres, J.</i>)	724

Chronique

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható:

az AKADÉMIAI KIADÓNÁL, Budapest V., Alkotmány utca 21.
Telefon: 111—010, MNB egyszámú: 46, csekkbefizetési számlaszám: 05.915.111—46
az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTban, Budapest V., Váci utca 22. Telefon: 185—612
a POSTA KÖZPONTI HÍRLAP IRODA 1. számú HÍRLAPBOLTJÁ-ban, Budapest, V., Bajcsy-Zsilinszky út 76. és bármely postahivatalban. Csekkzámlaszám: egyéni 61. 257, közületi: 61.066. MNB egyszámú: 2.

Előfizetési díj egy évre 42,— Ft

(Példányonként megvásárolható a posta nagyobb árusítóhelyein is.)

Ára: 8,— Ft

Előfizetés egy évre: 42,— Ft

INDEX: 25.401

„A magyar irodalom története” szaktudományunk eredményeinek összegzésével egy korszakot is lezár a magyar irodalomtörténetírás fejlődésében. Folyóiratunk 1966/1. számától Vita rovatunkat az irodalomtörténeti Kézikönyv egyes köteteihez kapcsolódó észrevételek, hozzászólások számára kívánjuk fenntartani. Kívánatos volna, hogy irodalomtörténészeink minél nagyobb számban szóljanak hozzá a Kézikönyv egyes köteteihez, vagy egyes fejezeteihez: rámutassanak tévedésekre, esetleges hibás adatokra, foglalkozzanak a Kézikönyv elvi, módszerbeli kérdéseivel. Szeretnénk, ha Vita rovatunkban minél változatosabb jellegű kéziratokat publikálhatnánk. Vita rovatunk mellett, folyóiratunk Szemléjében természetesen a Kézikönyv minden kötétéről tüzetes bírálatot is adunk közre. Folyóiratunk 1966-ban megjelenő füzetei ezért kronológiailag (lehetőség szerint) a Kézikönyv egyes köteteihez kapcsolódnak.

Folyóiratunk Kisebb közlemények rovatának a jellegét is szeretnénk következő évfolyamunktól fogva kissé átalakítani. A Kisebb közleményekben a jövőben valóban rövidebb terjedelmű cikkeket, kis tanulmányokat, esztétikai-, stílus-, ill. verselemzéseket kívánunk közölni, nem pedig forrásközléseket.

Folyóiratunk 1966-ban lép hetvenedik évfolyamába, s 1966-ban lesz tíz éve, hogy az Akadémia Irodalomtörténeti Intézete létrejött: e két évforduló arra is indít, hogy eddigi eredményeinket számbavéve — az irodalomtörténeti Kézikönyv megjelenése után —, az új, időszerű feladatok megoldására törekedjünk.